

5. Туниця Т.Ю. Вплив інституційного середовища на забезпечення норм Екологічної Конституції Землі// Наук. вісник НЛТУ України: Проблеми створення Екологічної Конституції Землі. – Львів: НЛТУ. – 2006, вип. 16.8. – С. 165-172.

УДК 339.94

Ст. викл. Л.Г. Кльоба – Львівський НУ ім. Івана Франка

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКОЮ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Запропоновано практичні рекомендації щодо вдосконалення системи ефективного управління банківською інвестиційною діяльністю. Результати цього дослідження полягають у приверненні уваги науковців та банкірів до необхідності поглиблення теоретичних засад та розвитку науково-методичних положень щодо покращення управління банківською інвестиційною діяльністю.

Senior teacher L.G. Kleba – L'viv NU named after Ivan Franko

Control the system by bank investment activity

Practical recommendations are offered in relation to perfection of the system of effective management bank investment activity. The results of this research consist in bringing in of attention of research workers and bankers to the necessity of deepening of theoretical principles and development of scientifically methodical positions in relation to the improvement of management bank investment activity.

Вступ

У вітчизняній літературі управління банківською інвестиційною діяльністю досліджено недостатньо. А.А. Пересада і Т.В. Майорова у своїй монографії чи не вперше привернули увагу науковців до цього нового напрямку банківського менеджменту: "...У зв'язку з тим, що інвестиційна діяльність комерційного банку багатогранна, має свої особливості, пов'язані з високими ризиками, дослідження особливостей концептуальних підходів і методологічних аспектів інвестиційного менеджменту банку потребує сьогодні наукового обґрунтування" [1, с. 25].

При цьому Л.О. Примостка наголошує на тому, що "в Україні формується змішана модель організації фондового ринку, на якому комерційним банкам дозволяється займатися як інвестиційною, так і торговельною (професійною) діяльністю" [2, с. 194]. На її думку, в Україні одним із важливих питань інвестиційного менеджменту є "вибір оптимального, з погляду поставленої мети, підходу до управління інвестиційним горизонтом банківського портфеля цінних паперів" [2, с. 235]. У своєму подальшому дослідженні Л.О. Примостка під банківськими інвестиціями розуміє "лише фінансову форму інвестування, тобто вкладення у довгострокові цінні папери, паї, частки, статутні фонди" [2, с. 199].

У підручнику з банківського менеджменту, за редакцією О.А. Кириченка і В.І. Міщенка, зроблено висновок, що "механізм банківського менеджменту складається з трьох ланок: внутрішньобанківське управління, управління операціями, управління персоналом" [3, с. 62]. Виникає питання: яке місце управління інвестиціями у цій схемі? Найімовірніше управління інвестиційною діяльністю банку "заховане" у другій ланці – управлінні опера-

ціями. Однак, про це можна тільки здогадуватися. У "принциповій схемі управління операціями" автори згаданого вище підручника стверджують, що для забезпечення розвитку банку передбачаються такі заходи: розробка і забезпечення політики з найважливіших напрямів діяльності, розвиток банківських технологій, підвищення якості і конкурентоспроможності, підвищення продуктивності праці [3, с. 63]. Усі ці заходи потребують відповідних інвестицій та управління ними. Поза тим про управління банківською інвестиційною діяльністю у цьому підручнику не згадується.

Отже, недостатнє опрацювання теорії управління банківською інвестиційною діяльністю надає дослідженню проблеми ефективності управління банківською інвестиційною діяльністю підвищеної актуальності і значущості.

Це і зумовило вибір теми дослідження.

Метою цієї роботи є вдосконалення системи ефективного управління банківською інвестиційною діяльністю.

Об'єктом дослідження є управління банківською інвестиційною діяльністю.

Предметом дослідження є особливості функціонування складових системи управління банківською інвестиційною діяльністю.

Виклад основного матеріалу

Особливістю банківської інвестиційної діяльності є те, що вона має одночасно відповідати вимогам Закону України "Про інвестиційну діяльність", який регламентує здійснення інвестиційної діяльності загалом на території України всіх суб'єктів господарювання, а також вимогам закону "Про банки і банківську діяльність", інших законодавчих та нормативних актів, що регулюють банківську діяльність.

Для ефективного управління інвестиційною діяльністю комерційного банку у сучасній економіці необхідна чітка систематизація і класифікація інвестиційних операцій банку. Інвестиційна банківська діяльність може здійснюватись у різних формах, які відповідно до конкретних завдань у цілях обліку, аналізу, моніторингу, індикативного планування, класифікують за різними ознаками.

Фінансова інвестиційна діяльність банку регулюється чинним законодавством України і нормативними вимогами НБУ, за якими пряма чи опосередкована участь банку у капіталі будь-якого підприємства чи установи не повинна перевищувати 15 % капіталу банку, а сукупні інвестиції банку мають бути не більшими 60 %.

На нашу думку, банківська інвестиційна діяльність (рис. 1) – це:

- *інвестиції у власну діяльність* (інвестиції у власні основні фонди та інші вкладення, які збільшують вартість активів банку);
- *кредитування інвестиційних потреб клієнтів* (здійснюються як за рахунок кредитних ресурсів, залучених банком, так і за рахунок обслуговування цільових інвестиційних кредитних ресурсів зовнішнього походження);
- *операції з цінними паперами та посередницька діяльність на фондовому ринку* (послуги фінансового брокера, депозитарію, незалежного реєстратора, гаранта, а також довірчі та розрахунково-клірингові послуги);

- *інвестиційний консалтинг* (послуги з питань сприяння інвестуванню – аналіз фондового ринку, розробка документації для емісії цінних паперів, оцінка стану інвестиційного портфеля клієнта, розробка інвестиційних стратегій для клієнтів, сприяння підприємствам у залученні інвестицій).

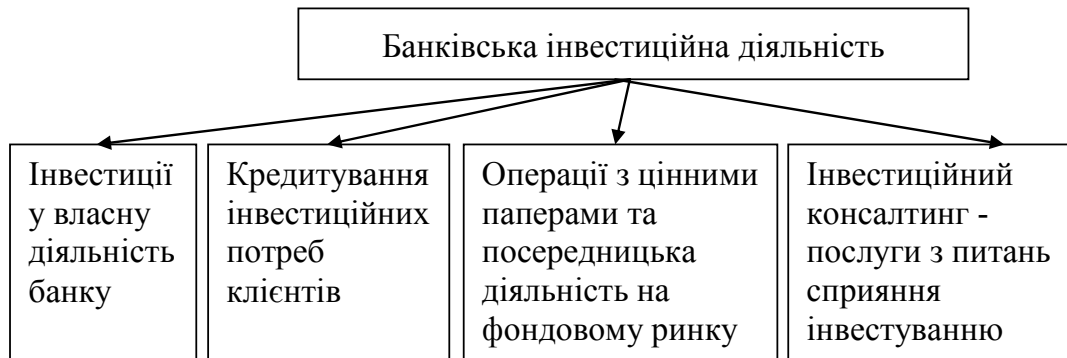

Рис. 1. Банківська інвестиційна діяльність

На сьогодні також немає єдиного підходу щодо визначення видів банківських інвестицій, класифікаційних ознак, принципів класифікації.

Так, О.В. Васюренко, розглядаючи зміст банківських інвестицій, поділяє їх на три групи [4, с. 197]:

- інвестиції у сферу економічних проектів (промисловість, транспорт, будівництво, сільське господарство тощо);
- інвестиції у цінні папери;
- інвестиції у передові технології та у виробничу й нематеріальну сфери (мистецтво, навчання та ін.).

Аналіз економічної літератури з цієї проблеми дає змогу зробити висновки: у питанні класифікації банківських інвестицій трапляються істотні розходження, навіть суперечності щодо принципів класифікації, класифікаційних ознак. Використовуючи концептуальний підхід В.П. Ільчука, Є.М. Сича, О.Є. Сича, Н.Т. Шандури [5, с. 22-28], пропонуємо авторську класифікацію банківських інвестицій (рис. 2).

Ми дотримуємося думки, що будь-яка класифікація банківських інвестицій базується на схемі розподілу інвестицій на: реальні і фінансові. Подальша класифікація здійснюється відповідно до цілі, яку ставить перед собою інвестор.

Головними умовами розвитку банківської інвестиційної діяльності та управління нею в Україні є наявність інвестиційних ресурсів, інвестиційних намірів, тобто бажання інвесторів вкладати кошти, а також сприятливе інвестиційне середовище. Необхідно розглянути кожен умову детальніше.

Визначальною умовою розвитку банківської інвестиційної діяльності є *ресурсна база банку*, адже надання довгострокових інвестиційних кредитів, придбання цінних паперів, фінансування інвестиційних проектів здійснюється банком винятково у межах наявних інвестиційних ресурсів. Банківські інвестиційні ресурси – це сукупність коштів, сформованих із зовнішніх і внутрішніх джерел, що знаходяться у розпорядженні банку і забезпечують його інвестиційну діяльність. Ресурсна база банку складається з власних коштів банку та коштів, що позичаються і залучаються від інших юридичних і фізичних осіб (рис. 3).

Рис. 2. Види і напрямки банківських інвестицій

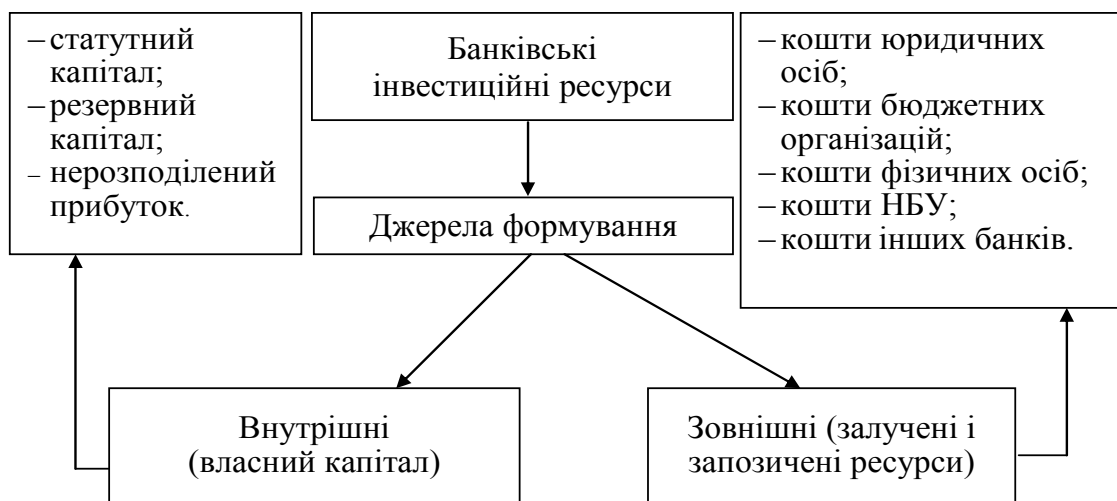
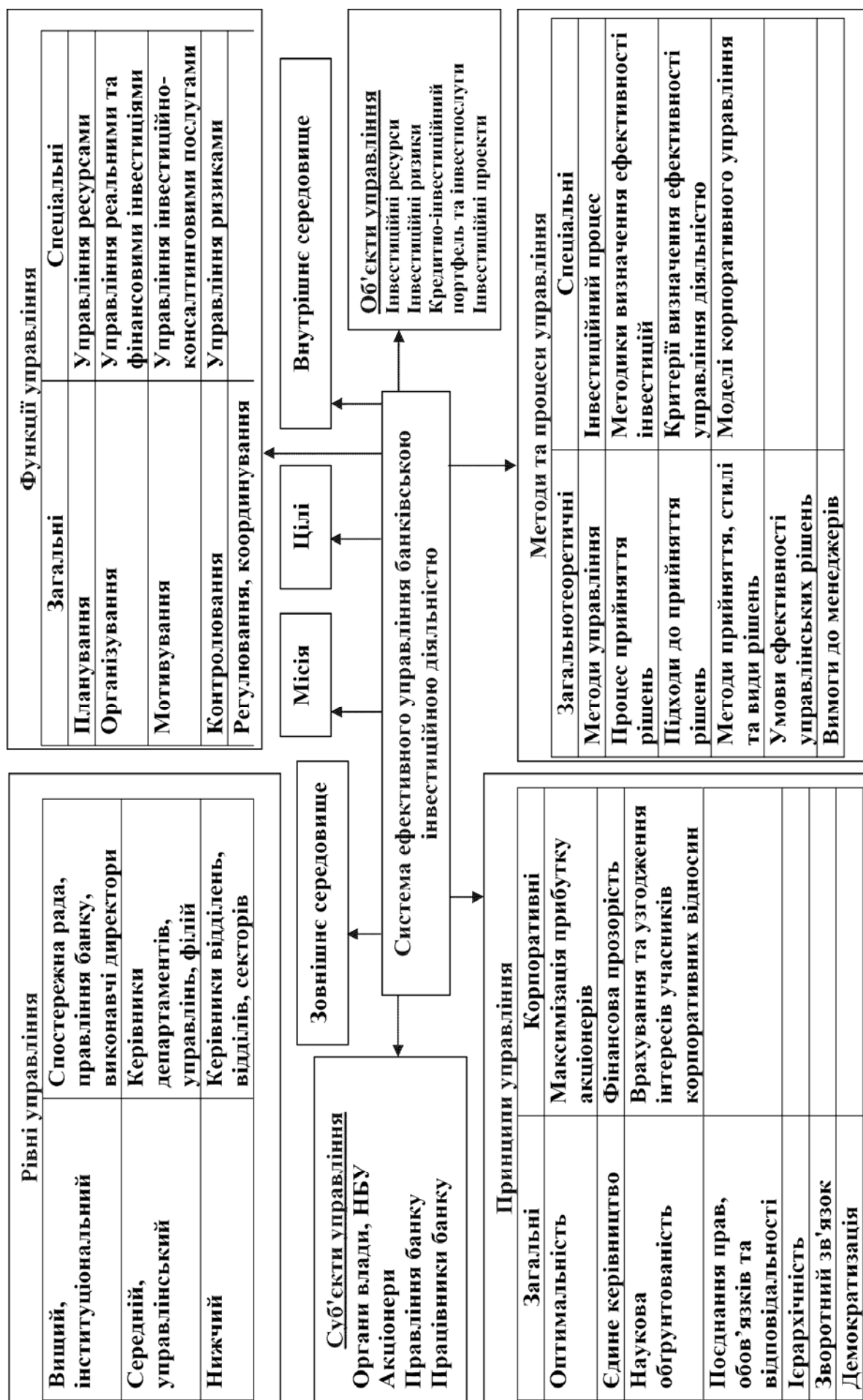

Рис. 3. Джерела формування банківських інвестиційних ресурсів

Додаток А. Система ефективного управління банківською інвестиційною діяльністю

Управління інвестиційною діяльністю банку є основною складовою частиною банківського менеджменту і фінансового менеджменту в банку зокрема.

У ході інвестиційної діяльності банк вирішує низку завдань, до яких належать: формування інвестиційних ресурсів, вибір форм і об'єктів інвестування, інвестиційний аналіз і контроль, мінімізація інвестиційних ризиків. Кожен із цих напрямків потребує прийняття ефективних управлінських рішень, які об'єднані поняттям банківського інвестиційного менеджменту. Банківський інвестиційний менеджмент – це система методів розробки і реалізації управлінських рішень стосовно вкладення цінностей інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності. Метою банківського інвестиційного менеджменту є забезпечення ефективності інвестиційної діяльності банку у короткостроковому і довгостроковому періоді.

Сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів, що беруть участь в управлінні інвестиціями, утворюють систему управління інвестиційною діяльністю банку (СУІДБ). Основними елементами системи є: рівні управління, об'єкти управління, суб'єкти управління, функції і принципи управління, методи та процеси управління.

Об'єкти управління (ОУ) інвестиційною діяльністю банку – це об'єкти, на які спрямований керуючий вплив суб'єктів управління. До об'єктів управління належать: інвестиційні ресурси банку, цінні папери, кредити, інвестиційні проекти, інвестиційні ризики.

Суб'єкти управління (СУ) – це відповідальна особа чи група осіб, які ухвалюють управлінські рішення та несуть відповідальність за ефективність управління інвестиціями. До суб'єктів управління належать: органи державної влади (центральні й регіональні), державні інститути, що впливають на інвестиційну діяльність банку, засновники банку, збори акціонерів, керівник банку, інвестиційні менеджери.

Вважаємо, що система управління інвестиційною діяльністю банку – це сукупність форм та інструментів, які використовує у своїй діяльності банк для досягнення поставлених інвестиційних цілей. Систему управління банківською інвестиційною діяльністю, удосконалено та систематизовано автором цієї статті, показано у додатку А. При підготовці цієї схеми використано розробку С.В. Герасимової [7, с. 26].

Банківська інвестиційна діяльність, яка є складовою частиною фінансового й банківського менеджменту, має свої особливості, і тому окремі дослідники розглядають взаємопов'язані функції: планування, аналіз, регулювання і контроль [6, с. 184]. Детальний аналіз управлінських функцій у розрізі інвестиційної діяльності комерційного банку здійснили А.А. Пересада і Т.В. Майорова [1, с. 27].

Пропонуємо у системі управління інвестиційною діяльністю банку виділити загальні і спеціальні управлінські функції (рис. 4).

Загальні функції управління здійснюються у системі управління незалежно від умов та видів інвестиційної діяльності банку. До головних загальних функцій належать: планування, організування, мотивування, контролюю-

вання, регулювання і аналіз. Спеціальні – це управлінські функції за різними напрямками інвестиційної діяльності банку, а саме: управління інвестиційними ресурсами, управління реальними інвестиціями, управління фінансовими інвестиціями, управління інвестиційно-консалтинговими послугами, управління ризиками.

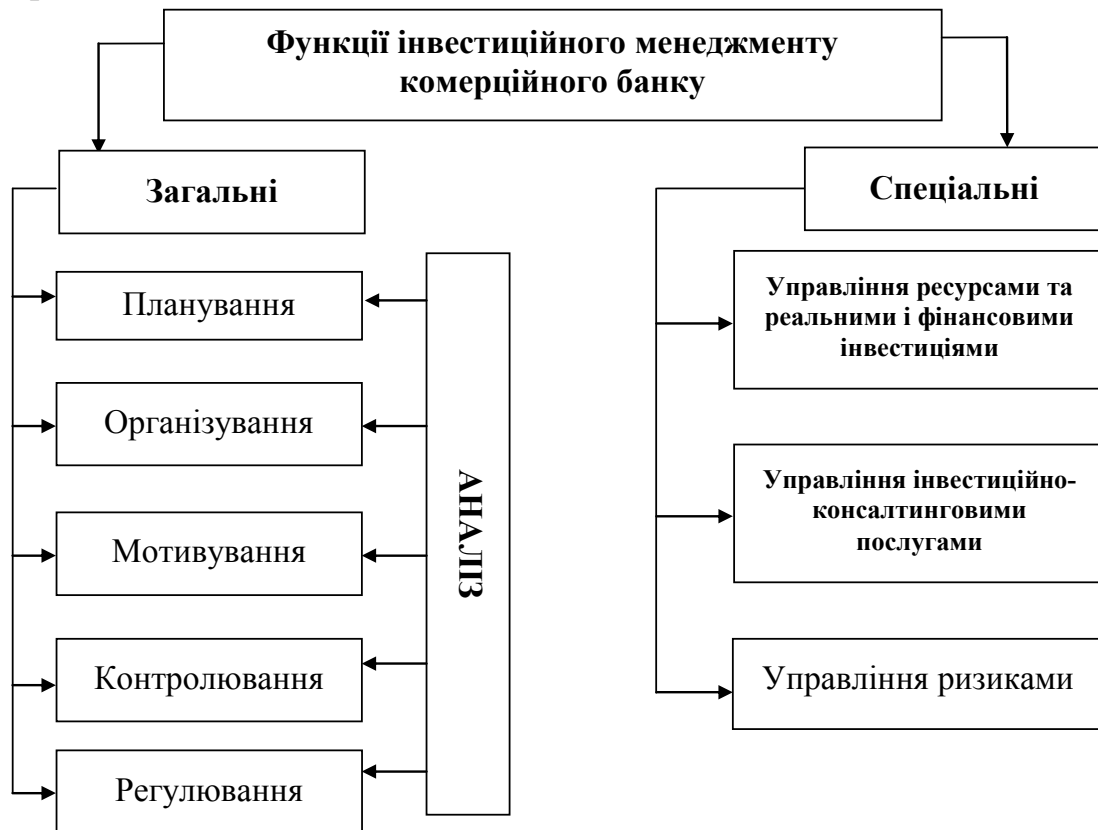

Рис. 4. Функції інвестиційного менеджменту комерційного банку.

Висновки

Банківська система як інституційний інвестор у ринкову економіку формує ефективний механізм перерозподілу інвестиційних ресурсів. Головними причинами розвитку банківської інвестиційної діяльності є: необхідність максимізації доходності, ліквідності та платоспроможності, розширення дохідної і клієнтської бази банків, зменшення ризикованості кредитно-інвестиційних операцій та оптимізація оподаткування банківських доходів.

Вдосконалення системи управління банківською інвестиційною діяльністю має на цей час надзвичайно важливе значення для забезпечення подальшого ефективного розвитку комерційних банків України.

Література

1. Пересада А.А., Майорова Т.В. Управління банківськими інвестиціями. – К.: КНЕУ. – 2005. – 388 с.
2. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник. – 2-ге вид. доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.
3. Банківський менеджмент: Підручник/ За ред. О.А. Кириченка, В.І. Міщенка. – К.: Знання, 2005. – 831 с.
4. Васюренко О.В. Банківський менеджмент: Навч. пос. – К.: Академія, 2001. – 320 с.
5. Сич Є.М., Ільчук В.П. та ін. Класифікація інвестицій як система субпідрядних коштів субпідрядного вкладення капіталу// Фінанси України. – 1999, № 7. – С. 22-28.

6. Кириченко О., Гіленко І., Ятченко А. Банківський менеджмент: Навч. пос. – К.: Основи, 1999. – 671 с.

7. Герасимова С.В. Управління інвестиційною діяльністю акціонерних товариств: Монографія. – К.: Знання, 2006. – 407 с.

8. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 7 грудня 2000 р., № 2121 – III// www.rada.gov.ua.

УДК 630*905.2

Доц. Н.С. Дворяшина, канд., екон. наук –
Європейський університет, м. Київ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Проаналізовано сучасний стан законодавчих та нормативно-правових актів з питань лісового господарства, запропоновано шляхи покращення існуючої ситуації, подано нові аспекти реструктуризації та приватизації лісової промисловості

Ключові слова: приватизація лісової промисловості, використання і відтворення лісових ресурсів.

Assist. prof. N.S. Dvorashyna – European University, Kyiv

The ways of improvement of economical and legal development forest complex of Ukraine

Will analyzed modern condition legislative and normative-legal acts on questions of forest manufacture, is offered way of the improvement existing situations, new aspects in restructuresation of branch, privatization of forest manufacture.

Keywords: privatization of forest manufacture, sanction of forest enterprises.

Постановка проблеми. Особливої актуальності в Україні на цей час набувають питання удосконалення та реформування законодавчих та нормативно-правових актів у сфері лісового господарства В умовах інтенсифікації природокористування, зростання антропогенного впливу на природне середовище, зокрема на ліси, які є джерелом отримання деревини, продуктів не-деревного походження, соціальних і екологічних функцій лісових насаджень, виникає потреба подальшого удосконалення їх використання, збереження, охорони і відтворення, усунення диспропорції, що склалися між темпами на-рощування лісосировинних запасів і розмірами лісоексплуатації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних вчених, які розробляють окремі питання щодо охорони, використання і відтворення лісових ресурсів, можна відзначити таких: І.К. Бистряков, Б.М. Данилишин, С.І. Дорогунцов, Д.С. Добряк, А.С. Лисецький, В.С. Міщенко, О.О. Мінц, Я.В. Коваль, С.Г. Струмилін, А.М. Третяк, Ю.Ю. Туниця, І.В. Туркевич, Н.П. Федоренко, М.А. Хвесик та ін.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Проблемі охорони, використання і відтворення лісових ресурсів приділяють належну увагу, зокрема удосконалюється законодавча та нормативно-правова база з питань лісового господарства. Для вирішення цього питання необхідний тривалий процес реформування лісової промисловості.

Метою статті є пошук методів покращення охорони, використання і відтворення лісових ресурсів, окреслення основних напрямків з питань лісо-забезпечення.